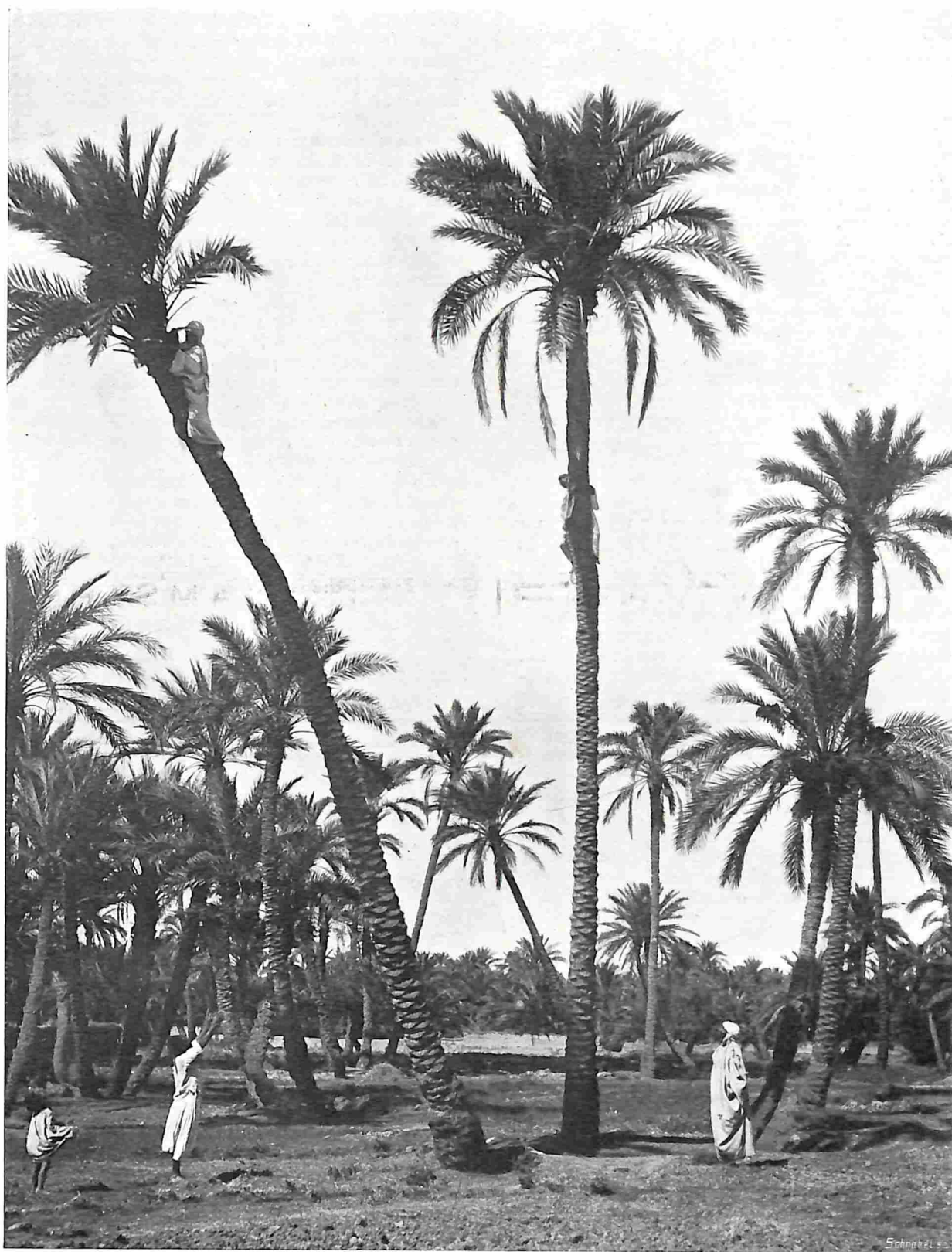


BUITEN

4^E JAARGANG N^O. 24.

ZATERDAG 11 JUNI 1910.



VAN PALMEN EN KAMEELEN.
HET PLUKKEN DER DADELS. DE PLUKKERS SLAAN ZICH EEN KOORD OM HUN LIJF EN DEN
STAM EN WERKEN ZICH MET DE VOETEN OMHOOG.



INHOUD:

| | |
|---|---------------------|
| OVERZICHT VAN DE WEEK. | BLZ. 278 |
| TEXEL, DOOR LOUIS CARBIN. | 278 |
| ROODBORSTJES, DOOR WILLIAM J. LONG. | 279 |
| SCHIJSN (GEDICHT), DOOR J. WINKLER PRINS | 279 |
| VAN PALMEN EN KAMEELEN, DOOR G. FRIES, GEÏLLUSTREERD | BLZ. 277 EN 280—282 |
| OVER ONZE HOENDERS EN HET HOUDEN DAARVAN, DOOR C. J. G. REPELIUS, GEÏLLUSTREERD (SLOT). | BLZ. 282 |
| HET KONINKLIJK BEZOEK AAN AMSTERDAM, ILLUSTR. | BLZ. 284—287 |
| FEEST IN DE HOOFDSTAD, DOOR T. SCH. | 286 |
| PARIJSCH KRAABELS, II, DOOR TOM SCHILPEROORT. | 287 |
| HET ZOMERKLOKJE, DOOR L. DORSMAN Cz., GEÏLLUSTR. | 288 |

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Alle kopij, ook die met illustraties, zoomede afzonderlijke illustraties (fotografieën, teekeningen, enz.), geieve men te zenden aan de reactie, Rokin 74—76, Amsterdam. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.



OVERZICHT VAN DE WEEK.

30 MEI. Bezoek van het Belgische koninklijk paar aan het Duitsche hof.

Keizer Frans Jozef brengt een bezoek aan zijn nieuwe gewesten Bosnië en Herzegovina. Groote geestdrift te Serajevo.

31 MEI. Officieele proclamatie van de Unie van Zuid-Afrika. Optreden van een ministerie-Botha, waarvan verder deel uitmaken o.a. Smeets, Sauer, Malan, de Graaff en Hertzog.

Aan Roosevelt wordt in de Gildenhof het eereburgerschap van Londen verleend. Hij houdt bij die gelegenheid een zeer onhofelijke redevoering over de Engelsche politiek in Egypte, waaraan bijna de geheele Engelsche pers aanstoot neemt.

De Kretenzers richten een nota tot de mogendheden, waarin zij ronduit om aansluiting bij Griekenland vragen.

1 JUNI. De Tweede Kamer beëindigt de behandeling van de wet op de subsidieering der scholen voor m. u. l. o.; eindstemming later.

Verkiezingen voor het Hongaarsche Huis van Afgevaardigden, waarbij de regeringspartij de meerderheid behaalt.

De Deensche minister-president Zahle verklaart zich bereid, de ontslag-aanvraag van het kabinet terug te nemen tot na afloop van het proces tegen de oud-ministers Christensen en Berg.

2 JUNI. Einde der feestweek te Amsterdam; het Koninklijk gezin keert naar Het Loo terug.

Mr. W. H. de Beaufort benoemd tot opper-arbiter in het geschil tusschen Italië en Zwitserland over verlaging van het Zwitsersche tarief voor jongen wijn.

De Engelschman Rolls doet een vliegtocht heen en terug over het Nauw van Calais.

Het Zoeloehoofd Dinizoeloe door het kabinet-Botha in vrijheid gesteld.

3 JUNI. De Tweede Kamer behandelt den verkoop van het Arsenaal-gebouw te Amsterdam.

Feestelijke intocht van keizer Frans Jozef te Mostar, de hoofdstad van Herzegovina.

Dood van den geliefden Duitschen volksdichter Julius Wolff.

Te Nanking heerscht een beweging tegen de vreemdelingen. De consuls sporen hen aan de stad te verlaten.

De regering van Ecuador geeft last de troepen van de Peruaansche grens terug te trekken.

4 JUNI. Jaarlijksche algemeene vergadering der Liberale Unie. Gomez thans officieel President van Venuzuela.

De Engelsche militaire ballon te Farnborough opgestegen, doet een tocht van pl.m 4 uur op een hoogte van 300 meter.

5 JUNI. In de districten Leer en Weener (Oost-Friesland) is door onweder en hagelslag de roggeoogst geheel vernield.

TEXEL.

DE DUINEN.

W E stonden stil, in de diepe laagte van een duinpan, geheel rondomme uitzicht belemmerd door de verwarde heuvelingen van geel beplekt groen. We stonden stil in een onbewogen lucht, die zacht warm stooft door hoogstaande zon. Maar daarboven op de kammen wiegde en woof 't helm, uitpiekend, borstelig, voor een glanzend klaar blauw, want van 't westen gekomen zuchtte een zwakke wind zacht over de toppen der duinen.

En daar in de warme roerloosheid beneden luisterden we naar 't zwateland zeeëgeruisch, waarvan zwanger was die hoog over ons heen suizende luchtstroom. Dan leek dat teere lieve geluid soms wel te zijn, een wonder fijn gerucht door de groote witte wolkballen verwekt bij hun landwaarts zeilen sneeuwschitterend en statig langs 't duizelend hooge blauw, — een schuchter gefluister, dat op ons neerdaalde in de diepte verfijnd tot muziek....

En tusschen 't groen glimmend helmgewuif van den hoog geheven duinrand voor ons, gloeide goudig geel de kale zandgleuf van een slag, en vaag geteekend slangelde daarvan neer een oker paadje, golvend over de dof heidekruid-groene helling naar ons toe.

En als dan soms even de zwakke wind verstierf en overal de fijne helmpiekjes stil verstijfd leken, kwam zeer duidelijk de suizende stroom van geluiden van het zeeëruischen, heel precies door die bres, het kleine diepe dal in ons omvloeien.

Hoe vreemd geluidloos zweefden dan die groote witte wolkvachten ver boven onze hoofden landwaarts.

Gedachten aan verder gaan verdrongen de betoovering zoo te staan luisteren in de zee doorzongen stilte te luisteren naar 't groote water, dat daar aan de andere zijde diep beneden zijn eeuwige deining rustigjes lag uit te bruisen op het vlakke strand. En we beklommen het voetpaadje, dat voor onze optredende voeten golvend steeds hooger slangelde, om te gaan zien de zee, zoo kalm. De kalme zee, niet waar, dat is wijde en verte, en ruimte en vrijheid.

Een onberedeneerde drang naar die matelooze uitgebreidheid greep ons aan en drong ons de helling steeds sneller op, zoodat we struikelden van haast.

En waar op zulke zandplekken onze voeten uitglipten beving ons de benauwing van kuil-gevangen dier, dat naar de scherpe rand van land en lucht daarboven wil, wijl 't ruikt en hoort en voelt hoe dáár de ruimte wacht, die de vrijheid is; — dat heftig naar boven wil, maar telken; weer neerglijdt in uitzinnigmakend vergeefsche gepoog....

...Tot opeens — open brak — de matelooze ruimte!

Tot met plotseling zinstreelende ontspanning ons kijken, na vermoeiend lang aanduiven tegen dichtbijzandmuur, door 't wijd open slag vrij uitschoot over een eindelooze watervlakte van een blauw-weerschijnend groen, dat zilver flikkerend lag uitgebreid onder de rustig effen hoogheid van 't witte wolkbedreven blauw.

Hoe dierbaar toch te kunnen uitzien over een verre verte; geeft dan dat niet vrijheid aan den geest?

En onze stille verwondering, dat nog menschen konden blijven leven in diepten van dalen, tusschen hoogten van bergen groeide nu uit tot zelf-tevreden medelij.

Maar we zeiden dit elkaar alleen met de oogen....

Want spreken zou grof geweest zijn in die goddelijke fijnheid van licht en geluid....

HET STRAND.

We daalden uit 't slag neer, de gladde glooiing af, 't stroeve strand over.... tot op de plotse platheid van 't vochtig harde ribbelzand dicht bij de zee.

Daar, gingen we langzaam loopen langs den witten rand dier matelooze blanke blauwheid, welke groen dooraderd fonkelend lag te beven voor 't blij blond van 't zombegloeide duin.

Heel dicht bij onze voeten bruisde de kleine branding, die brak op 't vlakke strand met een wit-woelend schuim, dat in den rijken zonneschijn was als teer bewogen sneeuw, en we luisterden naar wat die zilte kabbelingen fluisterden in ons aandachtig oor.

Na 't moeizame geklouter in de warm-gestooft duinen, was nu onze gang over 't fijne golfjes-relief, door d' ebbende zee achtergelaten in 't stijve zand, een wonderluchtig treden over een koel veerkrachtig harden vloer; en we genoten van 't prettige vooruitzicht nog lang zoo bedaard, stevig te kunnen stappen.

Want eindeloos lei, in een flauwe bocht voor ons uit en door onafzienbare lengte uiterst smal, de effen strand-band — lichtbruin tusschen den pauwe-blauwen, wit-gezoomden glansvloer en de goudig-gele, breed geplooid basementen van de duinen, die met hun kale voorkanten steil en stoer opstonden in onafbroken reeks.

En over den brokkeligen bovenrand van dien machtig zwaren zandmuur kartelde tot in 't eindelooze mee de groene zelfkant van het kleed, dat landwaarts de heuvelingen zoo rijkelijk geplooid.

We liepen om de noord, hadden daardoor de dalende zon in den rug en haar koestering was streelend nu onze oogen rustig van uit ons eigen schaduw keken naar de wijde weelde van klare

kleuren, waarmee alom de lichte lucht 't land en water zoo pralend prijken deed.

Na 't gesjouw in de rulle duinen met 't zonlicht als een heet-physieke aanraking op de huid, gaf 't gaan met 't gezicht in die weldadige zachtheid ons de sensatie, dat we zoo fel gekleurd de wereld om ons merkten, wijl we tuurden van uit 't open einde van 'n donkeren tunnel, in welks duisternis we lang en lang geloopen hadden.

Een paar honderd meter voor ons was 't zachte strandbruin overdekt met een grillige plakaat van grauwe en witte vlekjes. 't Zag er uit als schuim van de zee, dat door 't zand vuil geworden lei te drogen in de zon, en door den zwakken wind in vage beweeglijkheid gehouden werd.

Maar... schuim, achtergelaten door de ebbende branding, kon toch zóó lang niet bestaan!

't Moest dan wel iets anders zijn...

We kwamen nader... keken... en plots... veranderde het aspekt. Nu was 't een moment alsof we liepen in een betooverd land, want, zooals een winterwolk naar beneden, begon die grauwe en witte vlek naar boven zich opwaarts sneeuwend te ontlasten, tot eindelijk over 't weer smettelooze bruin van 't natte zand, wel honderden papier-snippen, kantelend en duikelend schitter-wit dooreen te dwarrelen leken, steeds hooger op, en wijder uit elkaar, en kleiner door van ons gaan.

Even deze illuzie — want enkele van die vele snippers door onzichtbare hand daar ineens losgelaten in den zachten wind, bewogen zich ineens zee over of 't duin op, en werden door de anderen al heel spoedig gevolgd.

Te groote duidelijkheid verjoeg als bij zooveel ook hier den schoonen schijn, nu kon de vlucht van opvliegende meeuwen ons niet meer den indruk geven van sneeuwen of van snippers, en weldra waren al de witte vogels verworden tot enkele zwarte stippen in de blauwe oneindigheid.

We tuurden nu wederom naar de verre verten en merkten hoe recht voor ons uit, waar kimlijn en duin samenvloeiden in een tintelend geglans, op 't strand een klompje gelig grijs te trillen lag in een blank bewegend licht.

Even daarvoor kontoerde een gebouwtje zijn vierkant, door den duinrug hoog geheven, donker voor 't blauwig blank van 's hemelkoepels onderbouw.

Dat wisten we te zijn 't badhotel, van 't kleine dorp, dat daar diep beneden aan d' andere zij der hooge duinen, lag te luisteren naar 't lied vaar haar, die 't nimmer konde zien.

En bij 't verder voortwandelen begon ineens 't klompje gelig grijs uit 't parelige lichtgewemel op te doemen tot vele kleine gouddoorgloeide kolommetjes, die nu dik dan dun voortdurend rekten en weer krompen, krompen en weer rekten in wisselende ongestadigheid.

We begrepen dat 't waren de badstoelen op 't strand maar zagen ze als zóó vreemd fantoom daar gewichteloos en zwevebevend staan op een trillend vlak van vloeïend zilver, dat een verlangen onze voeten naar voren trok en sneller stappen deed.

En we dachten hoe ook in 't leven de verte 't geen komen zal zoo wondervol en rijkelijk glanzen doet.

LOUIS CARBIN.

ROODBORSTJES.

IN mijn lang vervlogen studententijd te Andover maakten een paar roodborstjes hun nest onder mijn raam in een appelboom op den hoek van Bartlett Hall en juist onder de plaats, waar ik het liefst zat te lezen. Ik sloeg hen vandaar met meer dan gewone belangstelling gade, van het oogenblik af, dat zij het plekje hadden uitgekozen, totdat de jonge vogels door de ouders werden weggeleid, om te leeren hoe zij zich in de wereld moesten bewegen. Een betere gelegenheid om een studie van het vogelleven te maaken, kon er niet zijn, want ik had slechts mijn hoofd weg te draaien van den stapel boeken en daar was het nest met de moedervogel er bij, zóó dicht, dat ik haar oogen kon zien knippen.

Ik deed dat heel stil voor het raam, klom nooit naar het nest, strooide van tijd tot tijd wat voedsel neer en joeg verscheidene katten en jongens en een verachtelijken eierenverzamelaar weg. Daardoor kwam het misschien dat de vogels mij als een vriend beschouwden en minder schuw waren dan gewoonlijk. In ieder geval toonden zij niet bang voor mij te zijn, al waren zij ook heel angstig voor andere menschen. Eens, toen ik een boek aan 't lezen was op de oude bank onder het nest, kwam het mannetje, een mooi beestje, naar beneden en ging zitten op een ketting tusschen twee palen achter me. Na mij een oogenblik met ronde, onderzoekende oogen te hebben aangekeken, kwam hij sjilpend dichterbij huppelen tot in 't bereik van mijn hand; toen draaide hij zijn kopje op zij, van den eene naar den anderen kant, nam mij heelemaal op en kweelde terug, toen ik zachtjes tegen hem praatte.

Op een anderen dag, toen ik aan mijn schrijftafel werkte, kwam het vrouwtje naar het open raam vliegen en riep mij opgewonden. Ik ging dadelijk naar het raam, maar zag niets bijzonders. Toch ging zij door met heen en weer te vliegen tusschen mijn raam en een dichte seringenstruik aan den voet van den boom, waarin haar nest was, steeds maar in een alarmtoon roepend. Toen ik naar buiten liep, wachtte zij mij aan de stoep op en leidde mij regelrecht naar den seringenstruik, waar ik, door de takken en bladeren

uit elkaar te buigen, een kat zag, die zich achter een stronk zoo-ver mogelijk van den appelboom af verborg en met koude, groene oogen wachtte, tot het alarmgeroep over zou zijn.

Net als vele andere vogels, wanneer zij met het een of ander goed werk bezig zijn, leveren ook de roodborstjes vele typische kritieken op ons menschelijk doen. Het vrouwtje deed het meeste werk en het mannetje prees alles. Met het verzamelen van bouwstoffen en het vormen van het nest was het vrouwtje net zoo ijverig als een bij in den tijd, dat de klaver bloeit; zij vloog heen en weer en deed verbazend veel werk tusschen het op- en ondergaan van de zon. In dien tusschentijd sjilpte en zong en kweelde het mannetje, opbobbelen als een rijstvogeltje in den vroolijken lentetijd, maar niets hoegenaamd nuttigs uitvoerende. Wanneer zijn maatje terugkwam met nieuwe bouwstof, vloog hij haar te gemoet, fladderde om haar heen, zong en kweelde alsof hij haar prees voor haar ijver. Dan keek hij heel gewichtig toe, als zij aan het nest werkte, en zij het met haar borstje rondmaakte en het den vorm gaf, dien zij wenschte. Als hij te veel sjilpte om haar te prijzen, scheen haar bezige, kalme houding te zeggen: „Ga toch weg met je geklets”. Maar toch scheen zij het prettig te vinden en wanneer in overmaat van vlijt het mannetje wegvloog en terugkwam met een klein strootje, nam zij het uit zijn bek en werkte het tusschen haar eigen overvloed door.

Toen alles eindelijk zoo in orde gemaakt was, zooals zij het wenschte, stonden de twee vogels samen op een twijg en zij scheen, te oordeelen naar haar stem en houding en naar zijn plotselinge neerslachtigheid, hem uit te schelden om zijn luiheid. Toen de strafpredikatie uit was, vloog zij recht naar den poot van een bank, waar een overvloed van bouwstof was, en hij vloog even ijverig een andere richting uit. Ongelukkigerwijs moest hij over eenige kettingen, die tusschen steenen palen om de begraafplaats hingen en hij kon nooit over een ketting zonder er op te gaan zitten. De vaart van zijn vliegen liet de ketting dan dikwijls zachtjes heen en weer bewegen en hij genoot van die nieuwe, wiegende gewaarwording, fladderde met zijn vleugels en strekte zijn nek uit en ging op en neer met zijn staart, om zijn evenwicht te bewaren. Toen de beweging op hield, vloog hij in een olmbloom, ving eenige insecten, floot uit volle borst en vergat alles van het werk, totdat hij zijn makker vroolijk roepend terug hoorde komen. Toen — en drie keer zag ik hem dat doen — wipte de luitaard in het nest, trok er gauw een bekvool stroo uit en huppelde naar het eind van den tak en hield ze vooruit naar zijn maatje, om haar te laten zien, hoe goed hij gewerkt had, terwijl zij weg was. Ten slotte verraste zij hem, vloog woedend naar hem toe en dreef hem uit den boom, terwijl zij al haar eigen strootjes in haar verontwaardiging op het gras liet vallen.

Later, toen zij op haar eitjes broedde, toonde het mannetje een heel anderen kant van zijn karakter. Daar ik mijn heele leven al roodborstjes gekend heb, had ik ontdekt, dat hij een gezang heeft, dat heel verschillend is van zijn gewoon melodieus gekweel. Het is laag en zacht en schijnt alleen bestemd voor zijn vrouwtje; want ik hoorde het nooit van hem buiten den tijd, dat zij haar eitjes uitbroedde en hij stond dan dicht bij haar. Van mijn raam uit kon ik het nauwelijks hooren, alhoewel ik er vlak bij stond, maar ik kon zijn fluisterend gezang onderscheiden; als ik op de oude bank onder het nest zat, hoorde ik het vaak duidelijk en kon hem heel stil naast 't nest zien staan, of hem voorover zien buigen als om de teedere melodie in haar oor te fluisteren, zooals men een geheim vertelt. Alle soorten van vogels zijn uit nature stiller dichtbij hun eigen nest, maar in dit zachte gezang van het roodborstje scheen meer dan de gewone voorzorgsmaatregel tegen luisterende vijanden.

Ik had de gewoonte om 's avonds laat, vóór ik mijn licht uitblies, mijn raam bij het nest open te zetten en als dan het licht verdween, hoorde ik een verbaasd gesjilp van mijn kleine burens, alsof zij het vriendelijke schijnsel van mijn lamp misten in de duisternis. En vaak als ik midden in den nacht voor het open raam zat en diep de zomernachtlucht inademde en luisterde in die teedere, onmetelijke stilte, hoorde ik een flauw teeder zingen bij het nest, zóó fijn, dat het meer leek op de stem van een insect dan van een flinke vogel, — alsof het roodborstje droomde en zelfs nog in zijn droomen zong!

WILLIAM J. LONG.

SCHIJN.

O, mijn zoetlief, gij zijt tot troost gegeven
Aan allen, die door zwaren lust van zinnen
Meer 't aardsche stof dan 't ideaal beminnen.
Geen ander streven kennen dan stof-streven,
Geen ander leven kennen dan zin-leven
En niet een schoonheids-eeredienst beginnen
Voor 't buiten is verheerlijkt door het binnen
In tooverkleed van licht door schijn geweven.

Val dus niet hard de nijverharde hoofden
Die door begripsstof blinkend gepolijst
Zich zuiverder dan zuiver goud geloofden;
Zooals de klok in koopmans aanzien rijst,
Wanneer 't paar wijzers, hoopvol als verloofden,
Op gouden plaat naar gouden cijfer wijst.

J. WINKLER PRINS.



VAN PALMEN EN KAMEELEN. IN DE OASE.

VAN PALMEN EN KAMEELEN.

WAAR zijn nu de palmboomen?" vroeg ik mijn wijdbroekigen vriend Ali, na aan Afrika's Noordkust toen ik geland was, en onder zijne leiding mijne eerste schreden op dit zwarte werelddeel richtte naar het postkantoor. Het viel mij geducht tegen er geen te zien, zooals ik mij dit van vele plaatjes — al of niet op tabakszakjes — had voorgesteld, die nimmer een Oostersch kustlandschap of een Oostersche haven te zien geven, of aan het strand groeit een palmboom, waaronder een zwart heer met een geduchten tulband op en een lange pijp met een steel ter dikte van een wandelstok in den mond, in zalig niets-doen verzonken zit.

„De palmboomen," zeide Ali, „en vooral de dadelpalmen zult u in het Zuiden zien; hier zijn er maar enkele en die dragen geen vruchten, ten minste ze worden er niet rijp."

Maar — groote verrassing — op een klein binnenplein, zonnig-warm, hel licht en geel stoffig, vervallen bouwterreintje, waar vroeger een Moorsch huis moest hebben gestaan en over welke miniatuur wildernis, bedekt met stads-afval, men in die dagen het Postkantoor moest bereiken, daar stond zoowaar een reusachtige palmboom als vergeten in een hoek.

Dat was nu toch het Oosten!

Ik keek hem eerbiedig, belangstellend aan, nam hem van onder tot boven op, met een uitdrukking als waarmede men naar een of anderen inboorling op een internationale tentoonstelling kijkt. Maar daar tikte iets op mijn splinternieuwen witten helmhoed, dien ik dien morgen aan boord voor het eerst op had gezet; ik nam haar af, keek, en ja, o gruwel, o heiligschennis, dat moesten die kwajongens, die brutale, banale, dood gewone Europeesche huismuschens gedaan hebben, heen en weer hippend op de bladeren van dezen Oosterschen boom, alsof ze er in Europa dagelijks mede hadden verkeer. Was het dus, dat ik, nog geen uur in het Oosten, moest ondervinden, dat men niet ongestraft onder de palmen wandelt!

* * *
Dien eersten dag en nog vele dagen daarna op onzen tocht door den *Mitidja*, den Atlas over en langzaam afdalend over de hoogvlakten en steppen op weg naar de Saharah, waren de palmen uitzondering, en zag men slechts die, welke ik getemde palmen zou willen noemen, netjes opgekweekte, onderhouden kaspalmen, door den tuinman verzorgd en in een of ander beschaafd peuterig tuintje in een perkje neergezet. En met de kameelen ging het al eveneens, die zijn ten noorden van den Atlas zeldzamer dan te Amsterdam, waar men Stelio-kameelen aantreft.

Maar heeft men op weg naar het zuiden eenmaal de beschavingszenuw, die spoorweg heet, achter zich, dan ziet men a. spoed g het kalme, deftige schip der woestijn rondwandelen in de vlakke of in een of ander nauw straatje ten anker liggen en is dit gebied eenmaal bereikt, dan is het genot van den aanblik van echte palmboschen nog slechts een quaestie van enkele dagen.

Ik zag ze, palmen en kameelen, beide tegelijk en op een wonder-

lijke manier, nog vóór wij het gebied van deze decoratiestukken van het Oosten hadden bereikt.

Het was op een ijskouden morgen tusschen de karavaan-serails *Bou-Guezoul* en *Guelt-es-Stel*. Na den nacht in den ouden reiswagen heen en weer gesmeten te zijn en te vergeefs gepoogd te hebben het fijne woestijnpoeder, dat de zuidwind als een grauwe mist medevoerde, te beletten door de reten van ons vehikel naar binnen en in onze neuzen en oogen te komen, was ik, toen de Arabische koetsier, dank zij den morgenschemer, de spleten en kloven kon mijden, ingedommeld. Alle andere plaatsen binnen waren bezet door vier vrouwelijke zendelingen, „*sœurs blanches*", die met ons mede naar het zuiden gingen en eenige dikke Mozabieten, welke vrouw en kroost gingen opzoeken na in Algiers geld te hebben verdiend. Het was een half-slaap, een dommel, waarin men besef blijft houden van hetgeen om zich heen gebeurt, maar waarvan het voornaamste gevoel nog wel bleef de ijzige temperatuur, waartegen wij ons tevergeefs door dicht aaneensluiten, reisdekens, burnous en gandoura's trachtten te beschermen. Een koude, die na een snikheeten dag in de felle zon over een kale vlakke, zonder een zuchtje of een sprankje schaduw, dubbel gevoeld werd. Die morgenkoude, na een nacht van waken, hetzij binnenskamers, hetzij op veldwacht of op de Afrikaansche hoogvlakten, iemand door merg en been dringend, is wel het meest absoluut gevoel van onbehaaglijke kilheid denkbaar!... Plotseeling een kreet van de „*mère*" der „*sœurs blanches*", die niemand gedurende den ganschen langen tocht ooit heeft zien slapen of lachen, maar die, prevelend, altijd druk bezig was of met haar getijboekje of met haar rozenkrans:

„Tiens, le mirage!"

Ik sla de oogen op en in de omlijsting van het achterraampje zweeft boven den verren horizon in een heldere, fijn grijsblauw getinte, ijle morgen-atmosfeer het meest ideale woestijn-landschap denkbaar, doch zonder eenig perspectief en plat als een schaduwbeeld voor de „*Chat Noir*": een bosch van hooge, slanke palmen, aan den oever van een spiegelglad groot meer en op weg daarheen, dicht erbij reeds, een lange rij kameelen, waarnaast menschelijke gedaanten in lange gewaden. Het geheel steekt scherp af tegen den zachtblauwen, vleklozen morgenhemel; en de flauw afwaarts hellende, donkerbruin gekleurde, sombere, woeste rotsgrond, waarover de weg voert, vormt de meest volmaakte omgeving voor deze sprookjes-schilderij.

Het geheele reisgezelschap is dadelijk klaar wakker, stil onder den indruk van de wondere bekoring van dit tafereel. Dan weerklinken enkele uitroepen, doch als ware dit heiligschennis, gaan op hetzelfde oogenblik de omtrekken vervagen en eenige seconden later is alles weg en strekt de horizon weer blauwend zich uit, onbereikbaar ver en hopeloos eenzaam.

* * *
Wij komen in het gebied der Nomaden en het is de tijd van het jaar, dat de stammen op weg zijn naar het Noorden om in de koele bergstreken water en voedsel te vinden voor hun vee en

om op primitieve wijze hun akkers te verbouwen. Zoodra de eerste najaarsregens, het koele jaargetijde aankondigen, zal het daar gebouwde kamp op nieuw worden opgebroken en keert men terug naar zuidelijker en warmer oorden. In den nacht van *Djelfa* vertrokken, bestijgen wij langzaam de *Col des caravanes*, welke hoogterug de waterscheiding vormt tusschen de stroompjes, die zuidwaarts zich in de droogte der Saharah spoedig verliezen, en zij, die noordwaarts vloeien en waar het, niettegenstaande de gloeiende droogte, des zomers soms gelukt de meertjes *Rharbi*, *Chergui* en *el Hodna* te vormen. Wij zijn in het gebied van den machtigen stam der *Oulad-Naijl*, waar de jonge meisjes de vreemde gewoonte hebben zich, op de wijze van de *geisha's* der *Yosiwara*, in de steden der omliggende landen een bruidsschat te gaan verdienen, welke zij bij plechtige gelegenheden aan iedereen toonen door het verkregen bedrag in gouden muntstukken in rijen langs hun gelaat op den boezem te laten afhangen.

Wij houden rust in het karavaan-serail van *Sidi-Makhlouf* en smullen bij het middagmaal aan overheerlijke forellen, die wij eenige oogenblikken na onze aankomst beneden in het ravijn, waar helder frisch water, uit de rots vloeïende, meertjes vormt, hebben zien vangen. Hier staat de *Koubba* (van den heilige, waarvan dit karavaan-serail zijn naam te danken heeft. Deze *Koubba* is hier in het zuiden eenigszins anders van vorm dan de vele, die wij in het noorden hebben gezien; het is een kubusvormig wit gebouwtje met een suikerbroodvormigen koepel als dak. Wij gaan er na den maaltijd een kijkje nemen, na den maaltijd, die van nu af voorloopig onveranderlijk hoofdzakelijk uit hazen-ragoût, schapenbout of gebraden duif zal bestaan.

Wij dalen in het ravijn af en men waarschuwt ons voorzichtig te zijn, want wij zijn in het land van de *ahkrab* (schorpioen), de *lefa* (zeer giftige hoornadder), de *boulakar* (tarentuul) en de minder boosaardige *ouraan* (reusachtige hagedis, dien de Europeanen op den eersten aanblik vol schrik voor een krokodil houden).

Maar wat voor ons onderwerp van meer belang is, wij blijken ook in het land van palmen en kameelen te zijn gekomen. Die slanke boomen daar, een 8 meter hoog, met dunnen stam en de van plaatjes bekende bladerkroon zijn, het behoeft waarlijk geen nadere uitlegging, nu de echte palmen. Hoe geheel anders dan men zich had voorgesteld en vooral welk een indrukwekkende hoogte voor een boom bij zulk een slankheid! Maar dit is nu ook een uitgezocht plekje voor den dadelpalm: goede grond, water en veel zonnearmte. Deze enkele boomen nog maar geven jaarlijks manden vol dadels en men kan zich een voorstelling van die hoeveelheid maken uit de reusachtige gele vrucht-trossen, welke tusschen het groene vederloof bevallig omlaag hangen. Deze boom is de rijkdom van het land, dat wij betreden hebben. Hij verschaft den Arabier een groot deel van wat hij noodig heeft als voedsel en bouw materiaal, hij dient hem als grondslag ter bepaling van den leeftijd van hem en de zijnen; zijn vermogen en dat van de oase, die hij bewoont, wordt berekend volgens het aantal palmboomen, die zijn eigendom of dat der oase zijn; wat tusschen haakjes een onaangename omstandigheid voor hem zou zijn, indien ons belastingstelsel hem zou komen plagen, want een palmboom stopt men niet weg als een effect.

Het is hier de plaats om een en ander van dezen boom, die een der schoonste en tevens nuttigste onder zijn stamverwanten is, te vertellen.

Waar hij vrucht draagt, zooals hier, is dit in de eerste plaats het bewijs, dat de temperatuur niet onder het vriespunt daalt; waar dit geschiedt, vallen de vruchtjes af lang voordat zij rijp zijn. Willen de vruchten goed rijpen en van beteekenis worden voor den handel en als voedsel, dan zijn niet alleen veel hogere temperaturen, maar bovendien een samenwerking van verschillende andere voorwaarden noodig. In vroegere tijdperken werd daaraan blijkbaar op veel ruimer gebied voldaan dan heden, hoewel in de laatste jaren weer een uitbreiding van het gebied, waar de dadelpalm vrucht draagt, geconstateerd kan worden.

Oorspronkelijk werd de dadelpalm vooral aangetroffen in Arabië, Perzië, Egypte, en langs de Noordkust van Afrika. Maar uit verschillende afbeeldingen, welke uit de Oudheid voor ons bewaard zijn gebleven, blijkt bijvoorbeeld, dat de dadelpalm in het Italië der

Romeinen algemeen gekweekt werd. Volgens Dr. Rombouts, aan wiens belangrijke studie over den dadelpalm wij een en ander betreffende ons onderwerp ontleenen, zijn er geen bewijzen voorhanden, dat de boom ook in Europa rijpe vruchten voortbracht. Toch moet op zijn minst genomen de palm er eertijds en vooral in vóórhistorische tijdperken beter gedij hebben dan later, omdat het klimaat er destijds, zelfs in Noord-Europa, veel warmer was dan tegenwoordig. Een weelderige, tropische plantengroei en een buitengewone rijkdom aan vormen van planten en dieren, werd er destijds aangetroffen. Zelfs Noordelijk-Europa moet in die dagen nog een heerlijk groen land zijn geweest, met uitgestrekte grasvelden en dichte wouden bedekt, waarin palmen, cypressen en araucaria's het talrijkst waren, en op wier takken apen en papegaaien hun spel dreven, terwijl giraffen — nu nog slechts de bewoners van tropisch midden-Afrika — graasden op de weiden.

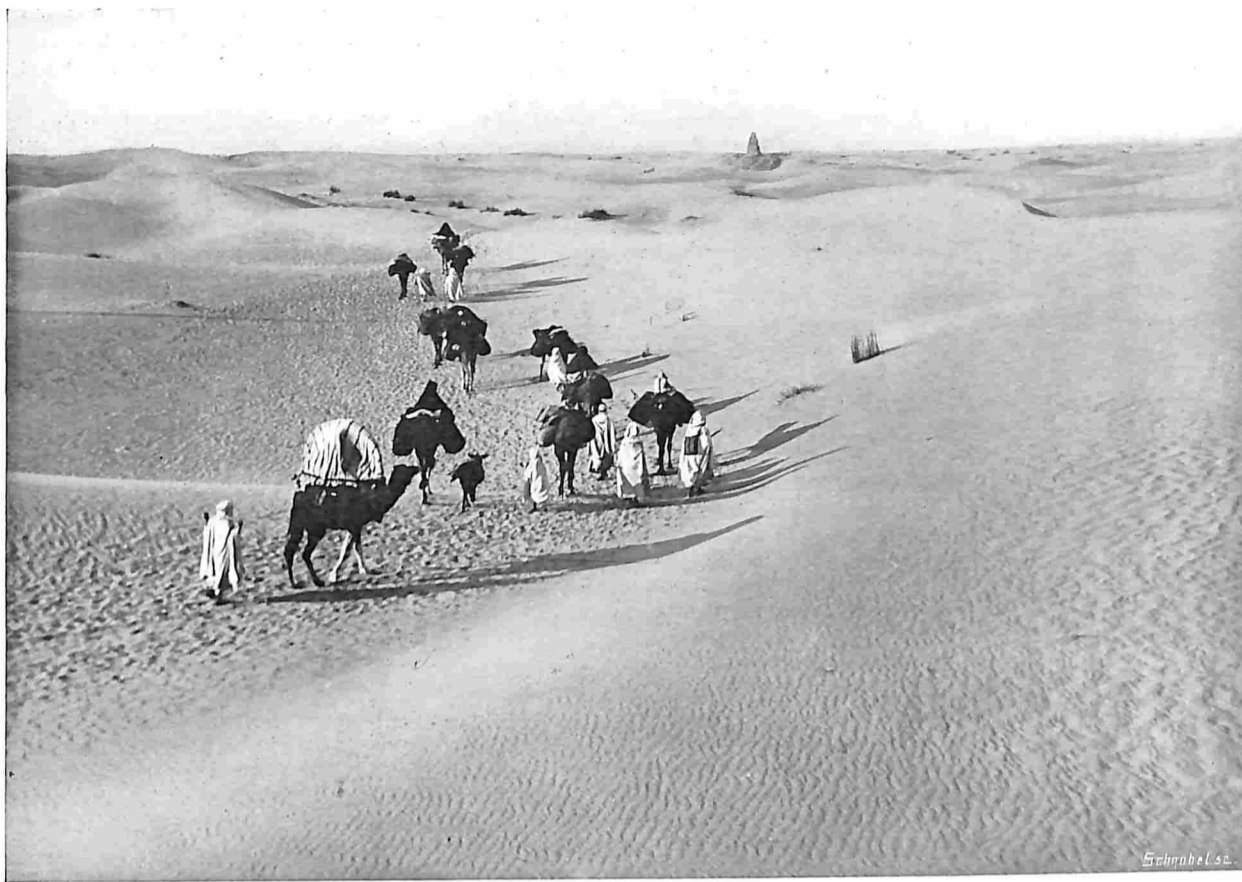
Bij den aanvang van het diluvium onderging echter het Noordelijk halfond, waarschijnlijk door kosmische oorzaken, een sterke afkoeling en begonnen de ontzaglijke ijsmassa's van Scandinavië zich over Noord-Europa te verspreiden. Hierdoor weken de gebieden van prachtige palmen en tropische zoogdieren meer en meer naar Zuid-Europa en ten slotte naar de warmere streken aan den equator. De overblijfselen van die vóórhistorische flora zijn echter tegenwoordig nog in het Noordelijk gedeelte van Afrika achtergebleven.

Intusschen, op dit somber tafereel van een bevrozend en verstijvend Europa, dat mij bij het lezen, niettegenstaande de tropische zon, mij op dat oogenblik bescheen, een koude rilling over den rug joeg, laat Dr. Rombouts, om het verbroken gemoeds-evenwicht te herstellen, onmiddellijk volgen, dat de bevroersperiode voor ons geëindigd is en wel in die mate, dat de mogelijkheid om in volgende tijdperken in Zuid-Europa — en wellicht zelfs in onze streken — nog eens tot een productieve cultuur van den dadelpalm te komen niet uitgesloten is. De teekenen toch wijzen er op, dat zich in het klimaat van Europa weer een ommekeer begint af te spelen. Men heeft aangetoond dat het klimaat van Europa in den historischen tijd beslist zachter en vooral gelijkmatiger is geworden, dat wil zeggen: de zomers zijn minder warm en vochtiger, de winters minder koud. En daar bij deze cultuur zonnearmte niet de eenige factor is, doch een gematigde, vochtige zomerarmte, gepaard met zachte winters, den plantengroei het meest begunstigt, zoo is het waarschijnlijk, dat het karakter van de flora dezer streken nog weer eenmaal volkomen gewijzigd zal worden, dat men ook weer nieuwe planten uit andere klimaten zal kunnen invoeren, en men ten slotte weer, zooals vroeger, palmen, magnolia's, yucca's enz. in Midden-Europa gedurende den winter op den kouden grond zal kunnen overhouden.

Intusschen: dit zijn nog slechts toekomstdroomen. Van meer belang voor ons onderwerp is de feitelijke werkelijkheid, dat in den nieuweren tijd de cultuur van den dadelpalm niet slechts in Noord-Afrika zich meer en meer uitbreidt, doch dat ook in andere landen, met name in Noord-Amerika, het kweken van dezen boom tot aan de productie van rijpe vruchten met goed gevolg is beproefd, en zeker binnenkort op groote schaal zal ingevoerd worden.



VAN PALMEN EN KAMEELEN. DEEL VAN EEN NOMADENSTAM OP MARSCH.



VAN PALMEN EN KAMEELEN. DEEL VAN EEN NOMADENSTAM OP MARSCH.

Evenals alle palmen is ook de dadel een éénzaadlobbige plant. Hij heeft een enkelvoudigen, zuilvormigen, rechtopgaanden stam van 6—8 Meter hoog,, die aan zijn top eindigt in een breede, dichte en rijke, hoogst sierlijke kroon. Ook de dadelpalm heeft de eigenschap, dat de stam, als hij eenmaal houtig geworden is, niet dikker meer kan worden, welken leeftijd de boom ook moge krijgen. De stam groeit dus verder alleen in de hoogte, en dit is de oorzaak, dat deze boomen zoo buitengewoon slank en sierlijk worden. Daarom kan men den ouderdom van een dadelpalm alleen afleiden uit zijn hoogte, dus niet, zooals bij andere vruchten woudboomen, uit het aantal jaarringen, die bij de palmen ten eenenmale ontbreken.

De reusachtige, gevinde blaren, op groote groene veeren gelijkend, bereiken een lengte tot 5 Meter en bestaan uit een middenspil, waarlangs aan weerszijden een groot aantal stijve, smalle, glimmende blaadjes, tamelijk dicht op elkaar, geplaatst zijn. Als wij die onderdeelen blaadjes noemen, dan is dit slechts bij wijze van spreken, omdat die term nu eenmaal gebruikt wordt voor de onderdeelen van een gevind blad, maar die „blaadjes” kunnen hier de respectabele lengte van een voet bereiken, zoodat het werkelijke blad soms een breedte van een halven Meter heeft.

Van die middenspil van het blad sneden wij zware, harde, rechte wandelstokken en die jonge „blaadjes” waren zoo hard en scherp, dat zij als geduchte moord-styletten zouden kunnen dienst doen. Maar dat harde en stugge is niet iets, dat de palmboom in het bijzonder kenmerkt. Men treft het vaak aan bij den Noord-Afrikaanschen plantengroei en wordt het op geducht pijnlijke wijze gewaar, zoodra men in vurigen jachtijver, zonder behoorlijke beenbeschermers, zelfs in laag struikgewas wil doordringen.

De palmen hebben ook dat gemeen met zoovele tropische en sub-tropische gewassen, dat de bladeren in het najaar niet afvallen. Zij hebben een levensduur van verscheidene jaren; als zij oud worden, krijgen zij een bruine kleur, sterven af, buigen zich naar beneden en hangen nog jaren aan den boom, als zij niet door menschenhanden verwijderd worden, iets wat bij een ook maar eenigszins zorgvuldige cultuur nooit nagelaten wordt. Daardoor kan men dan ook reeds op het eerste gezicht de verwilderde of verwaarloosde en zelfs de volkomen in het wild opgegroeide dadelpalmen van de gekweekte onderscheiden, daar de stammen dezer laatste, geheel tot bij de kroon, van de afgestorven bladen gereinigd zijn.

In Noord-Afrika heerschte vooral bij de oude Egyptenaren de meening, dat de dadelpalm elk jaar twaalf nieuwe bladeren voortbracht en wel één in elke maand. Deze meening treft men nog bij vele Arabische stammen aan. In het oude Egyptische hieroglyphenschrift wordt daarom ook het begrip maand door een palmblad en de jaarkring zelf door een geheelen palmboom afgebeeld. De natuur echter houdt zich volstrekt niet aan deze leer, alleen staat vast, dat zich jaarlijks aan een boom van 12—20 jonge bladeren ontwikkelen.

Een zeer gewichtige eigenschap van den dadelpalm is, dat hij in jeugdigen staat het vermogen bezit om wortelspruiten te vormen en wel gedurende ongeveer tien jaar, op welken leeftijd de boom zijn hoogste ontwikkeling bereikt heeft. Daardoor is het mogelijk dezen boom te vermenigvuldigen door het uitpoten van die spruiten. Deze methode van voortplanting past men bij

voorkeur toe, daar de eigenschappen der edele soorten daardoor veel beter bewaard blijven, dan bij vermenigvuldiging door uitzaaien. Want zaaien levert, evenals bij onze vruchtboomen, in den aanvang slechts planten van mindere waarde, die eene neiging tot teruggang naar de wilde voorzaten vertoonen. Maar er is nog een ander nadeel. De dadel is namelijk een tweehuizige plant. Als de boom een bepaalden ouderdom bereikt heeft, komen uit de bladoksels de bloemscheden te voorschijn, die zich spoedig openen en door welke dan een groote en wijdvertakte bloempluim van ongeveer een halve meter lengte naar buiten dringt, waaraan zich een aantal bloemen — aan den éénen boom mannelijke, aan den anderen vrouwelijke, ontwikkelen. Elke boom kan slechts bloemen van één en dezelfde sekse voortbrengen en daarom spreekt men in dit geval van: *tweehuizige* planten. Er zijn dus mannelijke dadelpalmen, die alleen bloemen met meeldraden voortbrengen. En,

zooals bij de éénzaadlobbigen in het algemeen, bedraagt het aantal der meeldraden drie of een veelvoud van dit getal, hier zes. Deze boomen kunnen dus nooit vruchten voortbrengen, zijn onvruchtbaar, terwijl de andere sekse, de vrouwelijke bloemen stampers, elk met drie stijlen, dragen en dus ook de vruchten leveren. Kweekt men nu de planten uit zaad, dan kan het gebeuren, dat zich daaruit evenveel mannelijke als vrouwelijke boomen ontwikkelen. Die talrijke mannelijke exemplaren brengen dus geen vruchten voort en zijn voor den kweeker grootendeels waardeloos. Alleen moeten er steeds ook enkele mannelijke exemplaren gekweekt worden, daar de vrouwelijke bloemen geen vruchten kunnen opleveren, zonder vooraf door het mannelijke stuifmeel bevrucht te zijn.

Door het stuifmeel van de mannelijke bloemen, dat in de natuur uitsluitend door den wind of door insecten op den vrouwelijken stamper overgebracht wordt, gaat het vruchtbeginsel met den eierstok in de vrucht over en de eitjes in de zaden. Na de bevruchting ontwikkelt zich dus uit het vruchtbeginsel van elk vrouwelijk bloempje de vrucht, dus de dadel, zoodat uit de bloeiwijze een geheele pluim dadels ontstaat, die nog door de verdroogde bloemscheden omgeven zijn.

Van een beschrijving der vrucht, ook hier te lande als „vijgedaal” of geconfijte dadel wel bekend, kunnen wij ons onthouden. Doch wij mogen er wel eens op wijzen, dat deze goedkoope en smakelijke versnapering tevens een uitmuntend en gemakkelijk verteerbaar voedsel vormt. In het Zuiden van Algerië is het dan ook alles behalve als genotmiddel, dat de dadel in de oasen en Saharahsteden algemeen verkrijgbaar is. Met de *koes-koes* 2) vormt zij het hoofdvoedsel der bevolking, want de ongezuurde brooden, die er ook gegeten worden, schijnen als zoodanig van minder belang. In de oase *Ghardaia*, waar wij korten tijd woonden, maakten dadels een belangrijk deel van onze voeding uit en wij hebben ons er wel bij bevonden.

(Slot volgt).

G. FRIES.

1) Marabout of graf-kapel. 2) een meelspijs.

OVER ONZE HOENDERS EN HET HOUDEN DAARVAN.

(Slot).

WANNEER men kippen koopt of zelf laat broeden, moet men er steeds voor zorgen, dat de haan onverwast is aan de hennen; door verwantschap wordt het ras verzwakt en krijgt men op den duur kleiner of zwakker hoenders, die voor allerlei ziekten vatbaar zijn en, ook minder en kleiner eieren produceeren.

Kippen hebben vooral in het warme seizoen wel eens last van luis, doch daarvan kan men ze gemakkelijk afhelpen. Het ongemak openbaart zich, doordat de dieren zich zelf veel pikken in de veeren; vang zoo'n kip maar eens op en bezie haar voorzichtig onder de vleugels, bij de wortels van de staartpennen en onder het dons bij den anus, dat zijn de plekken, waar de luis zich bij voorkeur verschuilt. Om de kippen er spoedig af te helpen, strooit men flink wat insectenpoeder (Zacherlin) *tusschen* de veeren op die

plaatsen en ook verder in het gevederte aan hals en borst; dit herhaalt men na een paar dagen en na verloop van een week opnieuw. Zorgt inmiddels ook de hokken goed onderhanden te nemen. De luis huist daar het meest in de legnesten; haalt men de eieren er uit dan loopen de beestjes daarover en in een ommezien marcheeren ze ook over uw handen. Verder worden ze opgemerkt aan het uiteinde der zitstokken, waarvan men zich kan overtuigen, wanneer men die er uithaalt.

Om de luis uit de hokken te verdrijven, koopt men een kruike ruwe carbol (de helft daarvan ongeveer is voldoende voor een hok), voegt er evenveel water bij en bestrijkt met een kwastje flink alle naden en verder het geheele hok zoowel van binnen als van buiten; vooral niets overslaan! De eerste twee dagen houdt men het hok goed gesloten door de schuif te laten zakken en de luchtgaten dicht te stoppen, daarna wordt het gedurende 3 of 4 dagen flink gelucht, waarna de woning weer geschikt is om door de hoenders betrokken te worden.

Wanneer men dit tweemaal per jaar doet, zal men geen last van luis ondervinden.

Ik zou nog verschillende andere middelen kunnen opgeven, maar de carbol-methode is de beste, het ongedierte wordt onmiddellijk gedood, en carbol heeft de eigenschap, dat het goed in de poriën van het hout dringt, waardoor de lucht lang in het hout blijft hangen, en de luis zich niet zoo spoedig meer in de naden zal nestelen.

Men zal wel begrijpen, dat een zestal dagen het nachthok voor de hoenders niet te gebruiken is, want de lucht is te sterk om den nacht, nadat het hok gecarboliseerd is, de kippen daarin te laten verblijven, ze zouden bedwelmd worden en schadelijke gevolgen er van ondervinden. Na 5 of 6 dagen gaat dit zonder gevaar, maar gedurende dien tijd moet men ze zo lang op een andere wijze logies verschaffen. 't Is daarom aanbevelingswaardig voor een hoenderliefhebber altijd een extra kippenren met nachthok er op na te houden; heeft men zieke kippen, dan moet men die toch direct afzonderen, en als de hoenders broeden is er na verloop van eenige weken, wanneer de kuikens uit de ren komen, immers ook een verblijf noodig.

Heeft men weinig plaats, dan is er nog een ander middel, men bouwt dan aan elke zijde van de ren een nachthok.

VEERENPLUKKEN.

Sommige kippen hebben de eigenaardige gewoonte elkander veeren uit te plukken. Zoodra men dit bemerkt, moet daarin onmiddellijk voorzien worden. Het komt meestal voor bij kippen, die in rennen verblijven. Daarvoor is maar één middel, n.l. Snavelringen. Die ringen zijn voor enkele centen verkrijgbaar bij leveranciers van hoenderartikelen en worden om den bovensnavel gedaan met de uiteinden sluitende in de neusgaten; daardoor komt de bek op een kier te staan, waardoor ze de veer, die ze willen uitplukken, niet te pakken kunnen krijgen. Oningewijde liefhebbers zal dit vreemd voorkomen, een kip met een ring in haar bek, maar ik geef u de verzekering, dat, wanneer ze goed worden aangelegd, het dier er niet de minste schade van ondervindt.

EIERENPIKKEN.

Die gewoonte komt ook nogal eens voor, enkele rassen doen het meer, andere minder. 't Is hoofdzakelijk een kwestie van opletten; zorg vooreerst, dat de legnesten tegen den tijd, dat de kippen gaan leggen, goed van hooi of kort geknipt stroo zijn voorzien, daaronder een handvol tabakstof, en in elk nest een porseleinen ei. Jonge kippen, die voor het eerst gaan leggen, willen de eieren niet altijd direct in het nest leggen. Hier en daar vindt men in hok of ren een ei; neem dit zoo spoedig mogelijk weg, want meermalen zijn die eerste eieren dun van schaal en pikken zij er even aan, of loopen ze er over heen, dan breekt het ei stuk en het eieren-vreten neemt een aanvang. Ook leggen ze wel eens windeieren, dat zijn eieren zonder schaal, daarop vallen ze nog gretiger aan dan op die met een dunne schaal. Bij oudere kippen komt dit alles ook wel eens voor, maar toch veel minder. Het mag eens zijn bij gebrek aan hooi of stroo in de nesten, dat het ei breekt, als ze het op den houten bodem van het nest laten vallen, of een enkelen keer, dat ze een windei leggen. Bij oudere exemplaren is een windei dikwijls het gevolg van te vet voederen; ten minste indien men, zooals ik hiervoor reeds heb gezegd, gezorgd heeft, dat er fijn gebroken schelpen voldoende in de ren aanwezig zijn, kan het niet het gevolg zijn van gebrek aan kalk.

In elk geval is opletten de boodschap. Vindt men een ei buiten het nest, dan dadelijk wegnemen; ziet men ergens een windei of gebroken ei liggen, ook al hebben ze er reeds van gegeten, schep het onmiddellijk goed op en strooi er wat zand over, zoodat er geen vochtigheid meer achterblijft, en niet denken, o, ze hebben het toch al bijna verorberd, ik zal ze nu de rest ook maar laten oppeuzelen. Ik heb ze wel de stukken schaal die ze in hun bek hadden afgenomen, om ze maar niet den smaak ervan te laten krijgen, want hebben kippen eenmaal den smaak van eievreten

te pakken, dan beginnen ze ook wel aan de goede eieren die in het nest liggen en is de ellende niet te overzien. Men kan dan wel een schildwacht bij de nesten plaatsen, om zoodra een kip een ei gelegd heeft, het er dadelijk uit te halen.

Wanneer een kip op het nest gaat zitten om een ei te leggen, staat een ander al op post om het warme ei dat gelegd is onder de hen weg te pikken. Ook heb ik wel gezien dat de hen, die het ei gelegd had, zich omkeerde en het zelf verorberde. Het zou misschien dus nog de vraag zijn of de schildwacht wel gemakkelijk een ei te pakken kon krijgen; in ieder geval zou het een wedstrijd worden tusschen hun drieën, wie er het vlugst bij is.

Maar laat ik den lezer niet te veel verontrusten, want men zou bijna gaan denken, dat de kippen die ondeugendheid voortdurend in praktijk brengen. Neen, dat is niet het geval, ik heb het maar eens verteld opdat de hoenderliefhebber op de hoogte is, onder welken vorm het eiereneten zich voordoet, zoodat men steeds op zijn hoede kan zijn om het kwaad bij het *begin* te stuiten. Wordt de zaak zooals is aangegeven behandeld, dan zal men ook verder geen last van eierenvreten ondervinden.

Mocht er nog eens een hen onder doorloopen die de eieren lekker blijft vinden, welnu, dan gaat men na welke die kwaaddoenster is; laat haar eens een paar maanden buiten loopen, dan is zij wel van die kwaal genezen; mocht dit niet het geval blijken, wanneer ze weer bij den toom komt, slacht haar dan spoedig, maar ik denk niet dat het noodig zal zijn, want met oplettendheid en eenig geduld ben ik er steeds in geslaagd het haar spoedig af te leeren.

Een middel dat ook beproefd kan worden als er eierenvretsters zijn is het volgende:

Koop 4 of 5 porseleinen eieren, leg die op verschillende plaatsen in de ren, de grootste belhamels vliegen met een woede op de eieren af, staan daarop met alle kracht te pikken, denkende dat het natuurlijke eieren zijn; wanneer ze zien dat er toch geen succes is te behalen, laten ze op 't laatst de eieren links liggen.

Minstens een paar weken moeten die steenen eieren daarin gehouden worden; 't gevolg is dat ze de eieren in de nesten ook niet meer aanpikken, de hoenders worden op die manier van haar manie genezen.

Er bestaan ook een zeker soort legnesten van stroo gevlochten, om het eiereneten te beletten, maar ik kan die niet bijzonder aanbevelen, als zijnde groote kweekplaatsen voor de luis. Ook zijn houten legnesten te construeeren met een schuinen bodem, opdat zoodra het ei gelegd is dit wegrolt in een wollen zak; dit is echter ook al niet doeltreffend gebleken daar de eieren dikwijls op elkaar stuk vallen en deze zak ook al na korten tijd een verzamelplaats wordt voor de luis.

BEVRIEZEN DER KAMMEN, ENZ.

In de eerste plaats loopen groote kammen, kinlellen en oorschelpen van hoenders in den winter veel gevaar van te bevriezen, maar ook die van kleineren omvang hebben daarvan te lijden.

De deelen die bevroren zijn zien er paars uit en zwellen op, vooral de kinlellen kunnen monsterachtig dik worden. Wat goed bevroren is, wordt spoedig daarna zwart en valt later af, waardoor de dieren direct veel in schoonheid en waarde verliezen.

Om zich daarvoor zooveel mogelijk te vrijwaren, wrijft men de kammen en kinlellen *tijdig* tegen de vorst flink met vaseline in, de oorschelpen met een weinig witte vaseline.

Bevroren oorschelpen kenmerken zich door witte blazen, die later roven worden, niet spoedig verdwijnen en het dier vooreerst een onaanzienlijk uiterlijk geven. Bij strenge vorst smeert men eens of tweemaal per week genoemde deelen in. Bevestig tegen een gedeelte van den loop een oud stuk kleed, opdat de hoenders overdag bij felle koude daarachter kunnen schuilen, wat ze gaarne doen, om zich tegen den scherpen wind te beschutten, want juist zoo'n snijdende wind als het vriest, tast direct kam, lellen en oorschelpen aan.

Plaats of hang ook den drinkbak of de fontein achter dit kleed, dan bevriest die ook niet zoo snel.

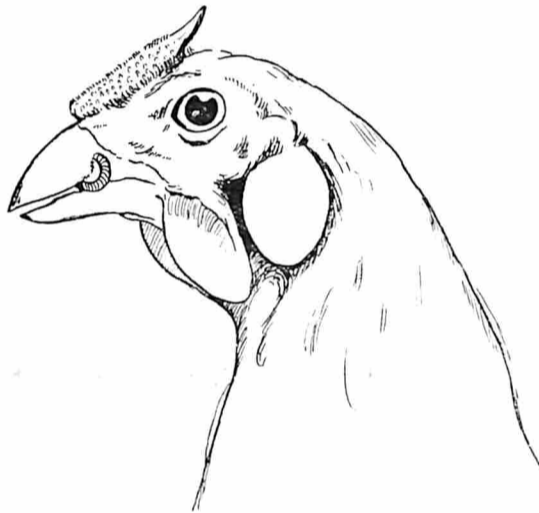
Voor hoenders met groote kinlellen handelt men verstandig in den winter een drinkbak of fontein te nemen, waarbij de lellen niet in aanraking met het water kunnen komen; worden deze te nat dan bevriezen ze spoedig.

Zoo voortgaande zou ik nog tal van wenken kunnen opsommen, maar ik moet mij beperken. Wil een der lezers nog eens wat meer over hoenders weten, misschien willen de uitgevers wel een vragenbus in „Buiten” openen, waarin dan die vragen kunnen beantwoord worden, of wel een artikel aan die vragen wijden.

* * *

Thans komen we tot het onderwerp: welke hoenders kunnen aanbevolen worden?

Er zijn heel wat rassen, maar daaronder ook veel die zuivere sporthoenders zijn, deze zullen we dus hier maar laten rusten.



BOVENSTAANDE TEEKENING GEEFT TE ZIEN
HOE DE SNAVELRING BEVESTIGD MOET
WORDEN.



HET BEZOEK VAN DE KONINKLIJKE FAMILIE AAN AMSTERDAM.

DE HISTORISCHE OPTOCHT. HET DÉFILÉ VOOR DE KONINKLIJKE FAMILIE VOOR HET PALEIS OP DEN DAM.

Bij het monument de Karos van Prins Willem III, Koning van Engeland en zijne Gemalin Maria II Stuart. Op den voorgrond Prinsen en Edellieden.

't Is zeer moeilijk een opgaaf te doen van nutrassen, want A zal met een ras veel succes hebben en B die dezelfde soort bezit, verwerpt dit ras verre.

Hoe komt dit dikwijls? A heeft kippen van een goeden legstam en trekt er heel veel eieren van, terwijl B dezelfde soort bezit maar van een anderen legstam die *niet* zooveel eieren produceeren.

A weet in alles zijn hoenders nauwkeurig te behandelen, B doet dit maar zooals het hem het beste gelegen komt, dat komt er bij hem niet zoo op aan. Ziedaar de reden waarom de een zoo'n ras hoogelijk zal roemen, terwijl de andere het sterk afbreekt. 't Wordt dus zéér lastig een lijstje van aanbevolen rassen op te geven; enfin we zullen maar over een en ander heenstappen en

opgeven de soorten die als goede legrassen bekend zijn. Dit zijn in hoofdzaak de *Minorca's*, *Leghorns*, *Wyandottes*, *Orpington's*, *Plymouth Rocks*, *Spaansche Witwangen* en *Brackels*, van de buitenlandsche rassen.

Van de Nederlandsche rassen: *Nederl. Uilebaarden*, *Kraaikoppen*, *Hollandsche Hoenders*, *Drentsche Hoenders* en *Friesche Hoenders*.

In 't begin van mijn causerie heb ik gezegd: „welk ras ge ook neemt, houd het goed” de nadere toelichting is deze: Wanneer men een toom hoenders koopt, laat het dan rasdieren zijn, maar niet zoo'n rommeltje; het oog wil toch ook wel wat hebben. Heeft men er geld voor over, dan van een goede qualiteit.

Een leelijke kip, geen rasdier, kost evenveel aan voeder en onderhoud als een mooi exemplaar. Als men broedt en de voorraad is te groot, kan men van een goed rasdier veel beter afkomen, en er een beteren prijs voor bedingen, dan voor een ordinaire kip, vooral in onzen tegenwoordigen tijd,



DE HISTORISCHE OPTOCHT OP DEN DAM. De praakwagen voorstellende „De Vrede van Munster”, geheel wit en groen, met voorop de faam, en in den vreedestempel een viertal vredesengelen met wuifende palmen.



HET BEZOEK VAN DE KONINKLIJKE FAMILIE AAN AMSTERDAM.

DE MENSCHEN-MASSA OP DE WESTERMARKT VIJF MINUTEN VOOR HET DOORTREKKEN VAN DEN HISTORISCHEN OPTOCHT

waarin men met het fokken van hoenders zoo is vooruitgegaan.

Indien rashoenders worden gefokt, om ook zeer fraaie exemplaren te bezitten, zijn er daaronder toch genoeg, die uitvallen om kleinere en grootere gebreken in kleur, teekening, kam, ooren, rug, pooten of staart; deze zijn immers uitmuntend voor eierenproductie of slachtbank, waarom dus gefokt uit ordinaire kippen? Zoo'n allegaartje van alles en nog wat, dat zéér weinig waarde vertegenwoordigt.

Op het gebied van veeteelt wordt tegenwoordig zooveel gedaan om het aanfokken van goede rasbeesten te bevorderen. Voor paarden, koeien en varkens worden jaarlijks door Rijk, Provincie, Landbouwmaatschappijen en particulieren groote bedragen uitgelooft tot bevordering en veredeling van den veestapel. Evenveel recht heeft ook de pluimveestapel dat er op verbetering van het ras wordt aangedrongen.

De Regeering begint hoe langer hoe meer in te zien, dat ook de pluimveeteelt steun noodig heeft en stelt reeds jaarlijks daarvoor een zekere som disponibel; maar voor onze elf provinciën beteekent zulks nog zéér weinig. We willen hopen, dat deze som in de toekomst



De Historische Optocht op de Westermarkt. Praaltwagen „Amsterdam's grootheid in de gouden eeuw” en „De Muiderkring”.

nog belangrijk zal vergroot worden. De pluimveestapel in ons land wordt als onderafdeeling van den Landbouw van aanmerkelijke beteekenis; niet alleen, dat de bevolking van Nederland tegenwoordig van een veel beter qualiteit van eieren wordt voorzien, maar raadpleegt men eens de statistieken, die van regeeringswege worden uitgegeven, dan blijkt daaruit, dat de uitvoer van eieren in de laatste jaren zéér belangrijk is toegenomen. Waar-aan is die vooruitgang te danken? Hoofdzakelijk aan de *rassen-teelt*; deze heeft den grootsten stoot er aan gegeven.

Utrecht.

C. J. G. REPELIUS.

FEEST IN DE HOOFDSTAD.

DE laatste slag van den Westertoren is gevallen, en gedooft voor immer in den zwarten nacht verdwenen, is het droombeeld van z'n lichtend silhouet, hoog in de lucht, als het symbool van het feestend Amsterdam. Nu, teruggezonden in den gewonnen, dagelijkschen gang, met nog hier en daar een verwaaid en verregend stuk vlaggedoek, of 'n brug ontdaan van z'n sparrengroenen tooi, zijn die feestdagen weer gevoegd bij de lange rij van feesten, die het aloud Amsterdam, gedurende z'n eeuwen lang bestaan heeft gekend.

En toch, moge er in uiterlijk veel verschil zijn, in zich heeft een zelfde feit zich dezer dagen herhaald: de burgers van Amsterdam, hun vorsten eierend, dezelfde groote massale hulde van alle tijden, met den machtigen drang 'n volk gebracht aan z'n Vorstenhuis, met wie het zich een en ondeelbaar voelt.

Opgezeten uit de gelijkmatigheid van iederen dag, langzaam opgevoerd, van dag tot dag hooger gestegen, tot één feestroes van duizenden, langs rijk versierde straten, onder hooge eerepoorten, en breed-oprijzende decoraties, is het enthousiasme der menigte, de feestzin der burgers, der kooplieden, der ingezetenen van Holland, van wijd en zijd toegestroomd, geworden tot ééne machtige davering van tot zineloosheid stijgende feestvreugde, die in de laatste dagen in breed rumoer over de stad hing, en er boven trilde, als de ijle luchtlagen, boven 'n van hitte broeiende wereldstad.

Na de intrede, na den intocht met de Prinses, op Donderdag, waren de Vrijdag en Zaterdag twee betrekkelijk kalme dagen, waarop het enthousiasme nog zich voor te bereiden scheen voor de rest van de feestweek, al roesde het soms hier en daar en vooral vóór het Paleis op, waar tegenover de lichtfonteynen, zoodra de nachtdonkerte ingetreden was, de dichte menigte in feest van schijnsels zette.

Toen tegen den Zaterdagavond is het begonnen. Toen stuwden door de bevlagedoekte straten, met de schitterende lichtkransen om de vensters, als nissen in 'n paleiszaal, de menschen in dichte rijen, in een machtigen zin voor van ongebonden feestvreugde; werden oude liedjes, van jaren her, Oranjeliedjes opgehaald, en in bonkig marschtempo uitgezongen door de rijen aan rijen zich sluitende massa, als in dichte colonnes voortmarcheerend, dwars door 'n opgepakte menigte aan weerszijden, die her- en derwaarts drong. In compacte strooming, met scheuten oranje-kleur van mee gedragene, of van de gevels neerschijnende lampions, torsten ze door de stad, in breede scharen komend van den Dam, waar alles samenstroomde, als in een bewogen meer vol rumoerige woeling,

en tegengestelde stroomingen, en daar doorheen, langs de kanten, waar de watervallen langs lichtrosetten neer klaterden, dreven als vreemde gondels de electriche tramwagens, met vlaggedoek en guirlande-versieringen, en hun gloeilampjes van oranje, weer wegdrijvend langs het in breede lichtjesrijen versierde Rokin, of het meer donkere Damrak, waar alleen, bij de rosse gloed van het stationsplein, maar vèr er boven uitstekend, een hoog gebouw met kantigen toren, algeheel in lichtlijnen gevat fijn oprees in den nacht.

En vandaar langs de Damstraat naar den Zeedijk, rijk aan bonte kleuren en schetterige draaiorgels, waar meiden in vreemdsoortige kleedij, met kleurige kerels, of alleen, in brutale, gedurfde dansen, rondslierden over de groote steenen tusschen de lichtende, grof-versierde gevels, die 'n orgie van licht over de keien smeten, van dit fél-hevig, hartstochtelijk leven, zwierig, bont en chaotisch, trokken langs den rustigen Kloveniersburgwal, lijzerig-zingende groepen, over de brug van den ouden Doelen, waar de Waag in zuivere schittering van duizenden in de luchtstrooming trillende vetpotjes, fijne lichtlijnen in 't water trok, als stippellijnen van gouddruppen, in 't zwart spiegelvlak weerkaatsend.

De drie laatste dagen was het feest in z'n volle glorie. Van alle zijden drongen drommen menschen naar de feestende hoofdstad, die thans over haar geheel één groote kermis van vroolijke uitgelatenheid was. Winkels waren gesloten, en het handelsverkeer stond op enkele plaatsen na stil. De trams, in kleine priëlen van vlaggedoek en groenguirlandes herschapen, trokken als optochtwagens, langs hunne vaste banen door de stad, met moeite zich een weg brekend door de volte, volgepakt, van het eene stadsdeel naar het andere de massa's verplaatsend, met de electriche fiacre's, wier rood-wit-blauwe vlaggetjes vroolijk wapperden in de vaart, het eenige dienstdoende verkeersmiddel. Voor de rest was de stad één zoemend hommelnest. Langs de versierde grachten, daags wat in hunne eeuwenoude grijze verlatenheids-stemming gestoord, door de bonte vlaggedoekkleuren, maar 's avonds in de illuminatie's, rijke wanden in symmetrischen lichttooi, zwierven groepen stads- en buitenmenschen, als dolenden, op zoek naar vreugde, steeds toch weer terugkeerend tot de groote centra van rumoerig beweeg, zich oplossend in den grooten stroom, die van Leidsche- en Kalverstraten trok naar het Rembrandtplein of den Dam, om zich vandaar te verspreiden door de geheele stad, tot vèr achter den Amstel en het Vondelpark. Ze dwaalden zingend langs de oude, kleine, anders nooit bezochte grachtjes, stil gebleven in hunne teruggetrokkenheid, slechts van verre meelevend door 'n enkel lichtzwaaien van 'n breed vlaggedoek, luisterend in hunne stilte naar het verre verwijderde roezen, dat als 'n dichte damp over de stad hing. Ze wierpen een breeden galm van feestviering over het stille wateroppervlak, als 'n luidruchtige jongensbent in 'n oud stadje; ze waren als losgescheurde stukjes van gewoel, die daar door den ver loeienden feeststorm waren heengewaaid, en nu vreemd buitelden in 'n vreemde atmosfeer.

In den naderenden avond, die al schemerde over het effen water, onder den licht gekleurden hemel, die rustig den nacht verwachtte, kwamen nu de lichten op over gevels en torens. Breede bakens van licht gloeide den stofnevel boven de stad hier en daar rossig, en werden als bloedige vlekken in het besterde hemelkleed. Beneden door boomen heen, drongen lichtende J's, en W's en H's, als gespen van zilver soms, op 'n donkere huispui. En de massa, die van het middagmaal terugkeerde, drong in dichte rijen, door de Utrechtsche, Leidsche- en Vijzelstraten weer stadwaarts, als 'n machtigen vloed, na den langzamen eb, van den namiddag overal stijgend in de straten, als 'n zee, zwaar rumoerend in de smalle geulen. Boven de hoofden hingen de zware kronen van licht, guirlandes van licht, lustres van oranje-warm-gloeïende lampions, in de donkerte boven de zwarte massa's als ovens van gloed, op die op de luid-schreeuwende en galmende koppen in de menigte neerschienen, en ze tot 'n breed schilderij van dronken Frans-Hals-typen maakten, rood van den schijn, en brullend en jolend in de broeiende volte.

Zoo gingen de avonden voorbij, met dichte hagen menschen langs de afgezette gedeelten, en chaotische woeling op den Dam, als het meer, door alle stroomen gevoed; of dáár, waar na het passeeren van den Stoet, de menigte dooreenliep, als het draaiende en kolkende water, achter de zuiging van 'n scheepsroer.

Als de nacht dan eindelijk kwam, de twaalf slagen van de hooge torens in den nacht over de stad vielen dan hing, nog buiten het late bedrijf van de



HET BEZOEK VAN DE KONINKLIJKE FAMILIE AAN AMSTERDAM.
HET WATERFEEST OP DEN AMSTEL. HET DÉFILÉ DER VERSIERDE WHERRIES.

feestende menigte, in de statige bocht van de Heerengracht, de rij zware oranje lantaarns, onder de breede bekappingen, in de rust der verlaten oevers, met de zware boomschaduwen over het koel-zwarte oppervlak van het rimpellooze water, waarin de diepe, warme gloeiing weerspiegelde, als 'n tweede lichtfeest diep onder het effen water. De wonderlijk warme gloed van de trossen oranje ballons waren als vreemde kostbare steenen, gloeiend in 'n ondergrond van zwart ivoor. Soms kwam er even beweging in het water en leken het groote weelderig Zuidelijke vruchten, aan lange stelen, vreemde droomvruchten, te groot voor de werkelijkheid, te rijk voor het Noorden, en die daar wiegden onder het even bewogen oppervlak, als gewassen van ongekenden rijkdom.

Verder de bocht om, dreef 'n breede vlek van oranje op het water, tot ver onder de brug door, tot aan de kromming van 'n verdere bocht weer. De brug van de Vijzelstraat was donker van dennengroen, hard schaduwend, als de grillige vormen van 'n rustieke brug, en waarachter de menschen, zwart, zich voortbewogen, en waarachter de tramwagens, als langzaam, geleidelijk, voortglijdende vaartuigen boven de donkere hooge brugleuningen uitstaken.

En daarachter kwam 't licht opnieuw, het licht van de oranjezonnen, schaduwoos schijnend in de donkere gracht. Een rompige schuit kwam aanglijden, dooreen mengend de gloeiende lampenschijnsels, ze makend als tot 'n dooreengewreven verklad, van fel oranje, op een stuk zwart glas; 'n rosse gloed gleed over de schuit zelf, toen de gladde ijzeren romp onder de lantaarns door schoof; tot alles weer rustig werd, en 't feest, van de hooge Reguliersgrachtbrug af, als 'n donkere vlakte was met groote oranje lustres, tusschen het boomengroen, tot in de verte toe, waar de gloeiende spiegeling tot 'n breede-diepelevende warme goud-oranje vlek werd.

Van 't Rembrandtplein drong 'n harmonica-deun door met koor van lijzige stemmen.....

Toen sloeg de Munt, na 'n moeilijk doorgedrongen carillon-wijsje, één uur.....

T. SCH.

PARIJSCH KRAABELS.

II.

Quand l'amour meurt.....

DOOR de langzaam afnemende drukte der Grooten Boulevards, langs de geleidelijke volte der koffiehuisen wandelde ik rustig naar de Chicago-bar. Het was half elf in den avond. De theaters hadden een flink contingent menschen tot zich getrokken en de Boulevard des Italiens verkeerde in de kalme stemming na het diner, waarin hij dan het uitgaan der schouwburgen en café's-concerts te verbeiden schijnt. De woelige verkeersvaart middenop was mede tot rust gekomen en de reeksen fiacres stonden achter elkaar gedrongen, langs beide zijden geschaard. Voor het Crédit Lyonnais, in 't halfduister, dáár, waar geen goudlicht feestend vloeide over de trottoirs uit hooge etalage-kasten, uit weelderige café's of restaurants, stonden ze donker te zamen in d' avondkou, de kleine gekleurde lantaarnlichtjes fiets onder 't wit-streng schijnsel van eene electriche boog-lamp, die in 't midden van den rijweg stond op 't kleine eiland-trottoir: ééne van de lange rij, die in de verte bij de Madeleine begint, en in de bocht bij de Boulevard Montmartre verdwijnt; 'n slinger van bleeke maanwitte lichten vormend, die als schildwachten staan in de duisternis van den najaarsnacht.

Van tijd tot tijd rommelde 'n omnibus Madeleine—Bastille, of Place de l'Alma—Gare du Nord over het houten plaveisel, onder 't hooge licht door, blank-beschenen de drie witte paarden, onwerkelijk wit dan, tegen het massieve grauw-grijs van het Crédit; verder, na uit de overglijdende schaduw van den wagen geraakt te zijn, weer reëler wordend in 't goudlicht, dat in de lichte daling der boulevardbreedte, tusschen hier en de Place de l'Opéra, vanuit



PRINSES JULIANA IN HAAR TUIN IN HET VONDELPARK DOOR H. M. DE KONINGIN ZELF GEREDEN.

de café's Napolitain en Americain aan weerszijden, de straatbevoering overvloedt.

Onder het nuchtere armoedige weefsel van de kale takken, die vervagen in de duisternis van den nacht en de schaduw der hooge huizen, door de bezonken drukte der trottoirs, wandelde ik rustig voort. De boulevards hadden mij, hoelang ik ook al in Parijs was, nog nooit verveeld en de kalme beschouwing van veel intiem-sjeks, de wondere macht van veel uiterlijk rijks wekt een streeling op, die in je zelf als 'n vleiende poes met 'n heel zacht vel, soms even langs-strijken komt, en in staat is sensaties te verwekken van geraffineerd exotische bekoring. Die mengde er zich tusschen de menigte, als in travesti, hier zich openbarend in 'n enkele jupe-lijn, daar in 'n half-verstoken geruisch van zijden dessous, verder uit-je-haast-niet-tegenblikkende oogen, dáár spelend weer in den even-niet-glippenden-trek om 'n mond. En 'n wereld ontstond er om je, van leven en liefde en luxe, waarvan de massa, de menigte, als dienende slechts als doolhof voor dit lokkend spel, in de domme compacte stuwung naar zijn doel, dat er niet is, zich onbewust bleef.

Toen sloeg ik rechtsaf naar de Bar. In dezen tijd was 't daar op dit uur in 't minst niet lawaaierig, noch luidruchtig, doch heerschte er 'n gezellige schertsende vroolijkheid, van menschen die onder elkaar na 't diner koffiedrinken; 't intieme nog van het moment, dat voor de soirée, die straks zal beginnen, de



HET BEZOEK VAN DE KONINKLIJKE FAMILIE AAN AMSTERDAM. HET WATERFEEST OP DEN AMSTEL. DE MET DEN 1^{en} PRIJS BEKROONDE WHERRIE.

gasten nog niet gekomen, en we dus en toilette, entre-nous, zijn. De omgeving was rustig, van 'n weelde zonder overdaad; het radde, vlugge, soms geestige Fransch, als 'n sonate van Mozart in eenigszins gehaast tempo; de fauteuils waren er gemakkelijk en de bediening onberispelijk. Van de smaakvol versierde zoldering bogen matte gloeilampjes neer, en straalde 'n warm goudlicht uit, dat zich in goede harmonie verspreidde, en het interieur alleen maar verlevendigde, zonder 't van zijn intieme charme iets te ontnemen. De dikke tapijten op den vloer absorbeerden allen hinder, die door heen en weer geloop zou kunnen ontstaan zijn. Aan de bar-zelf, temperden waaierplanten, de anders tē pronkerig geworden schittering op de vloeistoffen in de luxueuse karaffen, kleuren, die nu in den matten schijn als saffieren en robijnen tusschen het blank kristal der glazen gloeien konden. En van uit de verte, achter de flauw-gebogen donkere draperie, deed zachte Tziganen-muziek langzaam mijmeren over voorbijgane dingen. Ik zat nu aan de bar; „L'amour meurt" walstonen, zacht wiegend, omwaaiden me langzaam, als de blauwe rook van m'n sigaret. „L'amour meurt", Parijsch sentimentalisme, wedersproken door Parijsch leven. 't Is de cognac, die je doet in je koffie, ter verfijning van den smaak dat: „L'amour meurt". 't Is de verscherping van den smaak die eene vrouw geeft aan hare liefde voor 'n man, naar gelang dat die man in staat zou zijn, om welke reden dan ook, haar weer ontnomen te worden; de ópvoering van 't gewone, tot het buitengewone, door 't aanroepen van z'n contrast, en het zich inleven daarvan: „Quand tout sera bien fini!"

En dan denk je aan alles wat voorbij, uit is. 't Is óók, de in ééne greep samenvatten van 't Verleden en 't Heden, tot 'n sterker doorvoelen van het bereikte, het werkelijk verkregene, op 't moment! En de zacht deinende melodie, eene wijs van den zooveelsten rang, — je weet 't — wordt levend, reëel als de geur van 'n parfum, van 'n vrouw, die langs je gaat, en waarin je met je rustige: „Bonsoir Claire" de wereld aangesproken hebt. Een wisseling van waarde, soms, zoo vreemd en grillig, dat de leek zich verwart in de hoofd- en de bijzaak!

Met dat al zat ik aan de Bar; Madame Marthe, de caissière, sprak in 't Engelsch met iemand naast me; tegenover mij stond de bar-man in z'n korte witte jasje geleund tegen de koperen roe van de kleurige likeurkast; zonder inleiding, als 'n boek dat opengeslagen wordt, ving hij mij 'n geschiedenis te vertellen aan van twee vrouwen, die den vorigen avond 'n dispuut hadden gehad, nogal hevig, ja, dat zóó dadenloos heftig geweest was, als alleen vrouwen dat kunnen wezen. De violen zongen onder de gitaarbegeleiding van: „Fleur de printemps"; op de hooge krukken langs de Bar, wat verder neuriede 'n andere vrouw, Claire, die van zooveen, de melodie mee, „la petite tête chapeauté" gesteund op de, uit de witte wijde kant-mouwen delicat te voorschijn komende hand. De bar-man vertelde eentonig door. Z'n verhaal interesseerde me niet erg; zulke dingen gebeuren dagelijks... Of ik de vrouw soms kende?" vroeg de barman. „Claire?" vroeg ik. — Nee, die waarvan hij verteld had. — Mogelijk, ik herinnerde me niet. — Ik zou ze dan wel zien....

't Intrigeerde me niet bijster de geschiedenis, alleen de wijze waarop 'n vrouw, „vrouw" kan wezen, maakt haar belangwekkend; en van die wijze was in 't als-gemengd-bericht-medege-deeld verhaal niets uitgelekt.

Toen ging de deur open, en de „chasseur" liet 'n zeer élégante vrouw binnen; 'n clochehoed, met de witte wieken uitstaand naar weerszijden op de zwarte haren.... Dat is ze" zeide de Bar-man, maar in deze luxe-omgeving was ze jong en als 'n scheut van blijheid, die oplichtte door de Bar. Ik was opgeschud uit m'n droomerig peinzen, en lachend, als 't leven lachend, ging ik op d'r toe! Wat 't leven raar rolt! Zij zag me, toen ik vlak bij haar was. En ze lachte ook. We keken elkaar goed aan, en er was ernst diep achter in onze lachende oogen.

— Bonjour Loulou!

— „Bonjour, c'est bien toi!" — 't klonk haast ernstig ook.

— Et toi-même donc! Wat ben je veranderd!

— „Tu crois?" — zei ze weer lachend en we vingden aan over vroeger te spreken....

Er zijn menschen, die hun goed karakter bewaren door alle omstandigheden heen. Zóó zij. Wij hadden samen vroeger wel gedineerd, met twee sous brood en twee sous „frites". We hadden samen uit 't raam gehangen, geleund op 't schunnig-ijzeren hekje, in alleene vreugde van dáár van elkaar te houden, dáár, tegenover Parijs, dat aan den voet van de Montmartre-helling, in de diepte voor ons lag; er onze eerste idealen doorleefd, tot ze zielloos geworden waren. We hadden gezongen en gedronken samen, in onstuimigen zin om blij te zijn in de kleine cabaret du „Lapin agile", en verwenscht ook de armzaligheid van veel

wat schoon had kunnen wezen. En toen een dag, de langzaam aangewassen groeiing van ons beider leven, 'n nieuwe wasdom bereikt had; en we ons, zonder te begrijpen hoe, noch te weten waarom, als vreemden tegenover elkaar hadden voelen staan, een oogenblik slechts, doch dat door onze onwetendheid hoe het te overbruggen, in onze verbeelding tot een onoverkomelijke kloof was gegroeid, die breder en breder werd, naarmate we de gebiedende kracht van 't Verleden machtiger en machtiger over ons voelden heerschen; toen in de vrees aan 't einde van alles, indien we haar niet weerstonden, waren we van elkaar gegaan, ieder zijns weegs; trouw toch aan elkaar, sterk en moedig het leven ingetrokken.... Wat was dat lang geleden!

Later op den avond zijn we met haar auto naar Montmartre gegaan, hebben we weer behoord tot de gasten van Frédé. Steunend sjouwde de wagen over de ongelijke keien van de Rue Lepic naar boven in tweede versnelling. Daar, op de place Jean-Baptiste-Clément keken we over het nog lichtende Parijs, warm, gloeiend in den koelen nacht. Toen daalden we af tot de Rue des Saules.

Gedempt gitaar-spel, verwelkomde ons, als vroeger. En oude liederen leefden op in het oude „Lapin". Door die wondere coincidentie's, die we accepteren als goede levensgaven, troffen we er meer oude bekenden aan, sommigen gebleven als kinderen, die jaren lang met een zelfde stuk speelgoed spelen, anderen ouder, wijzer geworden. Er werd gefuifd, gezongen. De katten — als vroeger — Montmartre staat in hett eeken van den Chat Noir — schrokken op dien nacht uit hun wereldbeschikkend droomen en schichtig schoten zwarte schaduwen uit donkere hoeken, toen we laat terugkeerden. Gezamenlijk liepen we langs de Sacré-Coeur; achter ons, om den hoogen dom, schemerig-wit in den nacht oprijzend, was de rust van 'n dorp; maar vóór ons, als vele jaren vroeger, lag Parijs, nu gedooft, — zwiijgend in de duisternis aan onze voeten, tot vèr, waar 'n vage nevel de lichten van den horizon vervaagden uitgesmoord als 'n verbrande stad onder den sterrenhemel, die hoog en klaar flonkerde; maar links in een hoek gloeide nog de lucht op, in den schijn van een verren brand.

En toen dacht ik aan het groot genie-ten van Nero, toen hij het Rome der oudheid branden liet.

TOM SCHILPEROORT.

HET ZOMERKLOKJE. (LEUCOJUM AESTIVUM).

OP sommige plaatsen van ons land groeit een prachtige verwant van ons sneeuwvlokje; het is het zoogenaamde zomerklokje. Jammer genoeg is deze fraaie plant lang niet algemeen, doch waar zij voorkomt, groeit zij vaak bij troepen. Wie het zomerklokje wil vinden, moet het zoeken op moerassige, met riet begroeide plekken, bij voorkeur daar, waar in vroeger tijd een klooster, kasteel of oud buitenverblijf heeft bestaan. Deze plant toch is niet oorspronkelijk inlandsch.

Hoogstwaarschijnlijk stammen alle hier te lande in het wild groeiende exemplaren af van de zomerklokjes, die in ouden tijd om aësthetische of medicinale redenen door onze voorouders gekweekt werden. Doch, hoe het zij, het zomerklokje is een allerfraaiste plant, stellig waard eens nader bekeken en gekweekt te worden. Aan den top van een slanken, samengedrukten stengel zien wij een 3—6-tal fraaie, witte, klokvormige bloempjes, die in sierlijk knikkende houding naar beneden hangen. In den regel zijn er niet meer dan één of twee tegelijk in bloei; de andere vinden wij óf in knop óf reeds in verwelkten toestand. In het eerste geval is het duidelijk te zien, hoe de zich ontwikkelende knoppen door een vliezige scheede tegen de koude beschermd worden. De bloempjes zelf bestaan slechts uit één krans van zes witte blaadjes, onderaan allerliefst versierd door een groen vlekje. Binnenin zien wij zes meeldraden en één stamper. Gebruiken wij een loep, dan bemerken wij duidelijk, dat de helmknopjes der meeldraden zich aan de onderzijde openen. Een klein stootje is voldoende, om een wolkje stuifmeel naar beneden te doen dwarrelen. Komt nu een insect honing halen uit de bloempjes, dan wordt het allereerst bepoederd; vliegt het dan naar een tweede bloem, dan is er alle kans, dat het in aanraking komt met den stamper daarvan, hieraan een weinig stuifmeel afgeeft en aldus kruisbestuiving tot stand brengt, te meer, daar stamper en meeldraden van dezelfde bloem niet precies gelijk rijp zijn. Evenals het sneeuwvlokje is ook het zomerklokje een bolgewas. Een enkelen bloemstengel afplukken hindert dus bij deze plant niet, doch heeft ten gevolge, dat de bol des te sterker wordt en meer kleine bolletjes gaat voortbrengen. Dit is een groot geluk. Anders zou deze schoone plant spoedig geheel uitgeroeid wezen. Thans bestaat er alle kans, dat zij zich op hare tegenwoordige groeiplaatsen zal handhaven, en nog lang met haar fraaie, witte kelkjes wat afwisseling zal brengen tusschen het een-tonige groen van het riet.

L. DORSMAN CZN.



Foto L. Dorsman Cz

HET „ZOMERKLOKJE".